

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Subsidia

Bellecius, Aloysius

Ratisbonæ [u.a.], 1755

Cap. IV. De incitamentis Numen Eucharisticum ferventer suscipiendi.
Præcipua sunt.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55547](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55547)

CAPUT IV.

*INCITAMENTA
NUMEN EUCHARISTICUM
FERVENTER SUSCIPIENDI.*

Supervacaneum foret, multa differere de insigni efficacia, qua S. S. Eucharistia pollet ad nos in virtute solida promovendos; cùm id latens ibidem critica sub nube Verbum silenti facundia abunde loquatur. Quia verò inde sperato fructui assuetus tepor, quo ad cœlestem hanc mensam accedimus, noxium obicem ponit, rei necessitas exigit, ut afferantur incitamenta, Numen Eucharisticum ferventer suscipiendi, quæ præcipuè quatuor sunt. I. hujus Mysterii excellentia. II. ejusdem effectus. III. Christi inde relucens charitas. IV. nec non sacrificii, & Sacerdotum dignitas.

§. I.

Mysterii excellentia.

I. **H**Æc triplici ex fonte stupenda
 prorsus, eminens ac divina est, ^{I.} *Hæc sum-*
 nempe 1. ob personam, quæ latet. *ma est ob*
 2. ob modum, quo latet. 3. ob fi- *personam,*
 nem, cur latet. Inprimis ibi cum *quæ latet.*
 immenso perfectionum suarum appa-
 ratu præsens residet æterna infinitæ Di-
 vinitatis Majestas, unà cum Augustis-
 simis tribus personis Sacrosanctæ Tri-
 nitatis. Ibi absconditum delitescit il-
 lud ipsum Servatoris purissimum cor-
 pus, quod ex Virgine natum, flagel-
 lis discerptum, spinis cruentatum, in
 cruce clavis & lancea perforatum, tri-
 bus horis affixum pependit. Ibidem
 moratur sanctissima ejusdem anima,
 quæ Verbo hypostaticè unita, summis
 virtutibus ornata, interminatam Patris
 Potentiam, Filii Sapientiam, & Spi-
 ritûs Sancti Bonitatem miro nexu
 participatam possidet.

In summa: illic adest Homo-DEus,
 Christus JESUS beatorum delictum,

terror dæmonum, Dominus dominantium, (a) Salvator mundi, (b) splendor gloriæ & figura substantiæ DEI; (c) constitutus iudex vivorum & mortuorum; (d) in cuius nomine omne genu flectitur cœlestium, terrestrium & infernorum; (e) & cui data est omnis potestas in cælo & in terra. (f)

II.
Ob modum, quo
latet.

II. Et adest non in splendoribus sanctorum, (g) regali magnificentia visendus; sed vili specierum lacerna tectus, panis formam indutus, & instar communis de trivio cibi mandendus, glutendus, & in stomachum trajiciendus. Adest ad violentum animæ statum, eumque talem redactus, in quo solius naturæ viribus nec sentire, nec loqui, nec audire, nec videre, nec ullum corporis motum exercere valet. Vi cuius, nisi illius immortalitas obstaret, ei denuo vita excedendum foret.

Et

(a) Apoc. 19. v. 16. (b) Joan. 4. v. 42.
(c) Hebr. 1. v. 3. (d) Act. 10. v. 24. (e)
Phil. 2. v. 10. (f) Matth. 28. v. 18. (g) Psal.
8. v. 10.

Et ad hanc impotentiam (stupete
 o Coelites!) redactus adest non inter-
 posita Principatum aut Potestatum
 opera, sed tribus duntaxat quatuorve
 voculis à sacerdote, eoque non raro
 prævaricatore prolatis; idque toties &
 ubique locorum, quoties & ubicun-
 que ea rite proferre eidem libuerit.
 Ac in hoc situ tamdiu durat, donec
 species, queis substat, naturali vitio
 corrumpantur; expositus innumeris
 Judæorum, Sagarum, Novatorum,
 hominumque sacrilegorum, nec raro
 etiam murium irreverentiis, vexatio-
 nibus, injuriis; quibus hoc Sacramen-
 to ad ludibria, blasphemias, veneficia,
 aliasque magicas artes impiè abuti
 pro minimo est.

III. O mysterium vel ipsis Angelis
 admirandum! cujus excelsitas immen-
 sum crescit ex fine, ob quem se *Rex*
gloriae (g) ad humilem adeò, & nihi-
 lo proximam conditionem demittit,
 deprimitque. Nimirum Omnipotens
 illud, sibi soli sufficiens, ac nullius
 indigum Numen tenui nebula velatum,

III.
 Ob finem,
 cur latet.

latet nulla sui, sed solummodo nostri causa & emolumento; nempe ut suum nobis amorem probet, nostrumque vicissim emendicet: ut nos gratiæ, regnique sui consortes reddat, orbi que palam faciat, suas *delicias esse, versari cum filiis hominum.* (h) Sacrarum tenebris abditus ideo latitat verè *DEUS absconditus*, (i) ut afflictos soletur, tentatos erigat, egentes ditet, miseros protegat, languentes sanet, omni que bonorum genere immemores cumulet.

Presso radiorum splendore, idcirco tonantis potentiæ dignitatem occulit, ut majori cum fiducia ad eum adeamus; ut sic aptius vivis sit alimentum, medicamen ægrotis, moribundis viaticum; ut ad perpetuum hostiæ statum adductus, *semper vivat ad interpellandum pro nobis.* (l) Verbò: ut se nobis & pro nobis in nostros unicè usus totum quantum impendat, verè Pastor bonus, qui non contentus, semel

(h) Prov. 8. v. 31.
(l) Hebr. 7. v. 25.

(i) Isa. 45. v. 15.

mel in ara crucis animam suam pro
ovibus posuisse, eas insuper more pe-
lecani sanguine suo ac corpore con-
tinuò pascit.

O Superi! hæc legimus, & tamen
immani languore torpemus; tantæ be-
neficientiæ non nisi ingratum gelu re-
pendimus; tantiq̃ue mysterii excellen-
tiam adeò non æstimamus, ut etiam
vilipendamus. Vah improbos nos!
credimus te in altari præsentem, DEUS
magne! & tamen in omnes reveren-
tiæ leges audacter peccamus. Trep-
dantes adstant purissimi Spiritus, & in
abyssum sui nihili se abjiciunt coele-
stis aulæ Principes; soli nos vermiculi
incomposito corpore adesse sustine-
mus tremendo Numini. Ulro nos
invitas ad æthereas dapes Divinus Ho-
spes, & siliquarum avidi Angelicum
panem nauseamus. Heu! languidi,
distractiq̃ue accedimus.

O JESU Eucharistice! quid magis
admirer, tuamne erga nos bonitatem;
an verò nostram erga te improbita-

N 5

tem?

tem? Enimvero in belluas migrasse, aut saxa induisse nos oportet, nisi hæc meliora intellectui sensa, nisi animis ardorem inspirent. O Divine triticea sub nube delitescens Sol! ah! tandem dissolve mentium glaciale frigus, ac flammis tuæ charitatis ure renes nostros & cor nostrum, ut, fugato tempore, sint *lampades ignis atque flammarum*, (m) ante tabernaculum fœderis thymiama fervoris constanter adolentes.

§. II.

Eucharistia effectus.

I.
Est thro-
nus gratia
piis.

Alterum Eucharistiam ferventer suscipiendi incitamentum est geminus, diversus licet, quem parit, effectus. Nam teste Angelico Doctore (a) *mors est malis, vita bonis*; id est, thronus gratiæ piè accedentibus; tribunal verò justitiæ tepidè appropinquantibus est. Quod *gratiæ thronus* religiosè accumbentibus sit, eluceat exinde, quia per eam recipimus illum,

(m) Cant. 8. v. 6. (a) In Hymno.

illum, qui, cùm omnipotens sit, dare nobis omnia potest, & dare etiam cupit; cùm infinito amore nos prosequatur, nosque immortalibus donis complere, nisi obicem ponamus, non solum in votis, sed etiam in deliciis habeat.

Hinc ex mente SS. PP. vel unus ad sacrum illud epulum accessus sufficeret ad formandum subito maximum ex nostrum quolibet Sanctum. Nam, qui debita cum pietate ad divinam hanc mensam advolat, is sedet ad ipsum sanctitudinis fontem; imò possidet ipsum omnis sanctitatis authorem, omniaque obtinendæ sanctimonix subsidia sibi obvia, & largiter obtrusa tenet. Proin exulta, ac magnas in spes exurge, ô felix anima! en! quem cordis hospitio suscipis DEUM, is potest, & vult te reddere sanctam, & talem certò certius te quoque efficiet, modò etiam tu ipsa id seriò velis.

Et quidnâ? Si enim ille *calculus*, quem unus de Seraphim forcipe tulerat de
alta-

altari, (b) solo attactu Isaiaë labia ab omni iniquitate & peccato mundavit: si fimbria vestis Christi Hemoroissæ: si umbra transeuntis Petri Solymæ incolis incolumitatem attulit; quid non efficiet ipsa *salus*, & *virtus*, (c) vitæ-que Dominus intra te receptus? ille, inquam, Dominus, qui ideo venit in terram magnus è coelo medicus, ut, *quod egrotum, sanaret*: (d) ut *per suum nos sanguinem sanctificaret*, (e) omnesque etiam minimas labes ex animabus nostris lustrica virtute depelleret.

Et certè, si familiariter agens *cum sancto* pariter *sanctus* erit, asseverante id regio Vate; (f) an minùs quid esse poterit ille, qui non solùm ingreditur *in sancta sanctorum*, sed ad quem ipse Sanctus sanctorum divertere, & non tantùm in ejus domo, uti apud Zachæum, sed in ipso etiam ejus corde mansionem facere non dedignatur?

Præter-

(b) Isa. 6. v. 6. (c) Apoc. 12. v. 10. (d) Ezech. 34. v. 4. (e) Hebr. 13. v. 12. (f) Psal. 17. v. 26.

Præterea Eucharisticum Numen ipsas celestium donorum arcas, nobis referatas, prodiga liberalitate offert, & obtrudit; unde accipere cupida manu quivis potest, capere quantum valet. Imò cum nos tanti beneficii incuriosos fore providerit, *omnes sui amoris thesauros* (verba sunt Concilii Tridentini) ultro in nos ipse profudit; (g) ita ut verè *memoriam fecerit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus*, se ipsum in escam dando *timentibus se.* (h)

Quippe hoc Divinæ Potentiæ monumentum, ut rectè ait Scholarum phœbus Aquinas, (i) non solum est beneficiorum ab ipso nobis collatorum, & miraculorum ab eo patratorum maximum, sed collectio quædam, omniumque reliquorum compendium. Nam DEUS naturam humanam assumendo, hominem quidem ad Divinitatis thronum extulit, ac infinitæ charitatis suæ gremio in-

tulit:

(g) Sess. 13. cap. 2. (h) Psal. 140. v. 4.
 (i) S. Thom. Serm. Fest. Corp. Christi.

tulit ; at verò hìc ipsius majestas ad nostrum se nihilum deprimic : ipsius immensitas intra nostra sese viscera recipit , coarctat , abscondit. Ibi unus solùm homo mirabili nexu copulabatur Verbo ; hìc se Verbum stupenda pietate cuique nostrùm nullo discrimine unic , conjungitque ; & quidem eo vinculi genere , quo nobilius à nobis excogitari nequit.

In aliis operibus suis hujus vel illius solummodo singularis gratiæ nos participes reddit ; at verò hìc ipsius gratiarum fontis pleno jure nos dominos efficit. In reliquis religionis nostræ mysteriis seu Sacramentis quasi ex rivulis tantùm , manantibus sensim guttis , bibimus. Hìc autem ex ipsa scaturigine prorumpentem pleno gurgite alveum largo ore haurimus. O verè beneficum in nos viles vermiculos Numen ! O effectum , quem nobis mortalibus ætherei Spiritus jure inviderent , si æmulationis capaces forent.

Sed quis poterit enarrare omnia bona, *quæ parasti in dulcedine tua pauperi DEUS!* (l) ah! nulla lingua par explicando est, nullus intellectus capere sufficit, quæ ibi præparâris diligentibus te. Dum enim fidelem tibi animam *Angelorum esca nutritivisti, simul panem de cælo præstas illi, omne delectamentum in se habentem, & omnis saporis suavitatem.* (m) Insuper torrente voluptatis tuæ potas eam, (n) & introducis in cellaria tua, in cubiculum (o) intimæ tecum consuetudinis; ubi mystico tibi connubio desponsata, tu solus ei omnia in omnibus es: ubi cum Paulo tertium in cœlum raptus, Te ea sibi verba ad cor loquentem audit, *quæ non licet homini loqui.* (p) *Lava tua sub capite ejus, intellectum multiplici lumine illustrando: dextra tua amplexatur eam, affectus miris ardoribus inflammando. Dulcis est fructus tuus gutturi illius,* (q) omnes sensuum illecebras ei insipidas reddendo.

(l) Pſal. 67. v. 11. (m) Sap. 16. v. 20.
 (n) Pſal. 35. v. 9. (o) Cant. 1. v. 3. (p)
 2. Cor. 12. v. 4. (q) Cant. 2. v. 3. & 5.

do. O Sponse verè candide & rubicunde! candide triticeo sub orbe: rubicunde sub vini colore. O quàm pinguis est panis tuus! (r) calix tuus inebrians, ô quàm præclarus est! (s)

O verè *sacrum convivium*, in quo ubertim mens impletur gratia; quin & præterea futura etiam gloriæ nobis pignus datur (t) secundum illa Joannis verba: qui manducat hunc panem, vivet in æternum. (u) Ita est, ô DEUS salutis meæ! (x) Misericordia tua subsequetur me, hoc cibo dignè refectum, omnibus diebus vitæ meæ: inhabitabo in domo tua in longitudinem dierum. (y) Reposita est hæc spes mea in sinu meo. (z) Nam quem timebo? Parâsti in conspectu meo mensam adversus eos, qui tribulant me, (w) & insidiantur animæ meæ. Proin si etiam consistant adversum me castra, non timebit cor meum. (aa)

Si

(r) Gen. 49. v. 20. (s) Psal. 22. v. 5.
 (t) Ecclesia in off. S. S. Sacr. (u) Joan. 6.
 v. 59. (x) Psal. 37. v. 23. (y) Psal. 22. v. 6.
 (z) Job. 19. v. 27. (w) Psal. 22. v. 5. (aa)
 Psal. 26. v. 3.

Si enim Elias ambulavit in fortitudine cibi illius subcinericei quadraginta diebus & quadraginta noctibus usque ad montem DEI Horeb, (bb) qui figura solùm & umbra erat *collium aeternorum*; (cc) quantò magis nos hoc cœlesti viatico roborati, in clivum cœlestis Sion eluctabimur. Si sanguis illius Agni Paschalis, qui tamen hujus nostri non nisi typus fuit, *superliminibus domorum* (dd) illitus, exterminatorem Angelum ab Israëlitis avertit; si farina Elisei mortem ex olla fugavit; (ee) quantò magis divinus hic potus, alimentum hoc vitæ nos ab interitu vindicabit. O itaque effectus terque quaterque beatos, qui ex hoc mysterio velut ex paradisi fonte divite vena profluunt! Quis ergo neget Eucharistiam esse thronum gratiæ piè usurpantibus illam?

II. Contrà verò tepidè ad eam accedentibus tribunal justitiæ erit, & quidem rigidissimum ob personam

II.
Est tribunal justitiæ tepidis.

Pars II.

O

tum

(bb) 3. Reg. 16. v. 6. (cc) Gen. 49. v. 26.
(dd) Exod. 12. v. 7. (ee) 4. Reg. 4. v. 4.

tum iudicis, tum rei. Heu! quis poterit stare, attonitus exclamat Apocalypticus Vates, quando *veniet dies magnus ira Agni?* (ff) nota: agni; non feræ tygridis aut sævientis *ursæ raptis catulis*; (gg) sed agni & quidem illius agni, qui olim obmutuit etiam coram ipso tondente se. (hh) Ah! tunc ejusmodi dicent montibus & petris: *cadite super nos, & abscondite nos ab ira agni*, (ii) qui judiciaria cum potestate, iridi insidens, stipatus Angelorum choris, minaci voce irrugiet ut leo; verè *magnus, potens, & terribilis, qui personam non accipit, nec munera.* (ll)

O miser! quo tunc terrore percelleris, dum ab illo ipso te judicandum cernes, quem in Eucharistia tam viliter, ac indignè habuisti. Dum ab inexorabili hoc quæsitore fulminanti tonitru audies: ego sum ille JESUS, quem ad te divertentem, tam languide

(ff) Apoc. 6. v. 17. (gg) 2. Reg. 17. v. 8.
 (hh) Actor. 8. v. 32. (ii) Apoc. 6, v. 16.
 (ll) Deut. 10. v. 17.

dè ac distractè suscepisti : cui tot despectus in altaris Sacramento intulisti : cujus purissimum corpus non aliter ac communem de trivio panem toties impuro ori tumultuariè injecisti ; Ego sum ille non jam sponsus sed ultor : non jam agnus sed leo , qui cruorem meum , irreverenti tepore profanatum , ultrici pœna vindicabo. Ad hæc quis , quæso , tibi sensus erit ? Si enim *clamans de terra vox sanguinis Abelis* (mm) Divinam Nemesein ad tantam iracundiam commovit ; quid non sufficiet sanguis Christi à DEO Patre vindictam de te ob sui profanationem expetentis ?

Præterea quis terror tunc , quæve consternatio tua erit ? dum à judice ad reum oculos deflectendo cogitabis , te in ipso gratiarum mari usque siccum , ad supernum hunc ignem semper frigidum , inter divinas opes medium , tamen pauperem mansisse , & quidem ob tuum in suscipien-

O 2 do

do cœlesti hoc cibo languorem permansisse.

Dum considerabis, te ipsam hanc dapem gustando Ægypti cepas famelica ingluvie appetiisse: post haustum toties sanctitatis fontem, tamen vitiorum cœno immersum, Babylonis flumina aut omnino meretricium ejus poculum sitiisse; (nn) & post tot synaxes nihilo meliorem evasisse, nullum defectum correxisse, nullam virtutem acquisivisse.

Demum quæ tua tunc confusio, quis dolor, erit? dum recordaberis, potuisse te ad summum sanctimoniam apicem eluctari, idque tam facili remedio potuisse; & tamen noluisse: in torporis veterno usque sepultum putuisse. Age, ingrata anima! quid oppones Christo vindici? quando tuam hanc inertiam illis ultricibus verbis tibi exprobrabit: *quid est, quod debui ultrà facere vineæ meæ, & non feci?* (oo) quid pretiosius dare, quod non dedi?

(nn) Apoc. 17. v. 4. (oo) Isa. 5. v. 4.

dedi? cùm dicit: nunc ergo habitatores Jerusalem iudicate inter me, & vineam meam? (pp) Ecce filios enutrivì, & exaltavi; ipsi autem spreverunt me. (qq) qui simul dulces mecum capiebant cibos, (rr) imò queis ipse ego eram cibus, hi violabant me propter pugillum hordei & fragmen panis. (ss) Incrassatus est dilectus, impinguatus, & dilatatus; incrassatus carne mea, impinguatus cruore meo; & en! recalcitravit, (tt) reddendo mala pro bonis, & odium pro dilectione. (uu) Age, infelix! ad hæc quid repones?

Ah fateor! non potero ei respondere unum pro mille; & si justificare me voluero, ipsum os meum tanti teporis conscium condemnabit me. (xx) Nam inexcusabilis est, quisquis Numine passus, adhuc tepidus, quisquis merus fervor non est. Heu! toties jam omnis puritatis authorem cordis hospicio excepi; & tamen tot nævorum sordibus

O 3

bus

(pp) Isa. 5. v. 3. (qq) Isa. 1. v. 2. (rr)
 Psal. 54. v. 15. (ss) Ezech. 13. v. 19. (tt)
 Deut. 32. v. 15. (uu) Psal. 108. v. 5. (xx)
 Job, 9. v. 3. & 20.

bus semper maculatus squalo. Toties Angelica dape refectus tamen adhuc pravis animi motionibus, imò & peccatis obnoxius vivo. Et licet DEUS Eucharisticus, semetipsum exinanivisse non contentus, miracula miraculis cumulet, ut vel micam mutui à me amoris emendicet; tamen tantæ charitati non nisi ingratum frigus rependo, semper remissus torpeo.

O coeli! deberemus tanquam leones, ignem spirantes, ab illa mensa recedere, facti diabolo terribiles; (yy) & toti frigidi recedimus, facti ludibrium demonis. Ah! Agnum comedentes, adhuc lupi sumus: Angelorum pane saturati, adhuc siliquas esurimus: cœlesti nectare potati, adhuc lutulentas mundi aquas sitimus. Verbô: DEO refecti, adhuc terram sapimus: Christo pleni post res creatas currimus: ipsa sanctitate saginati, innumeris adhuc nævis scatemus. O Seraphini! cœlestes oculos alis vestris contegite,
ne

(yy) Chrysoft. hom. 16. ad pop. Antioch.

ne tantam indignitatem intueri cogamini.

Heu! in tremendo illo iudicio *quenam* erit nobis excusatio; *cum* talibus *peccati*, talia peccemus? (zz) At vae! vae! nobis *ab ira Agni*. Igitur salubri metu correpti, à tribunali iustitiæ, quod tepidis imminet, confugiamus *cum fiducia ad thronum gratiæ*, ut *misericordiam consequamur*, & *gratiam inveniamus in auxilio opportuno*, (ww) quod Christus in Eucharistia piè accumbentibus plenis manibus offert.

§. III.

Christi Eucharistici erga nos amor.

I. **T**ertium incitamentum divina hæc mysteria ferventer suscipiendi est eminens illa ac incomprehensa bonitas Christi erga nos, qua se in Eucharistia 1. totum, 2. omnibus, 3. semper & ubique dat. O verè

I. Quia se totum,

O 4 Sacra-

(zz) Chryst. ibidem. (WW) Hebr. 4. v. 16.

Sacramentum amoris, in quo JESUS nobis non siderum radios, telluris opes, aut maris gemmas; sed SE dat, & quidem *se totum* dat; totum suum corpus, totam animam, totamque Divinitatem cum universo, licet infinito, meritorum thesauro; nil sibi reservando, excipiendo, negando; sed totum se *libentissimè impendendo, & superimpendendo pro animabus nostris*; (a) non solum cum dilecto illo instar *fasciculi myrrhæ inter ubera commorando*; (b) sed in ipsa nostra viscera instar alimenti se demittendo. Quis tantam charitatem attonitus non obstupescat? Ah! verè *non est alia natio tam grandis, quæ habeat DEOS adeò intimè appropinquantes sibi, sicut DEUS noster adest nobis.* (c)

O ingens nostri nihili amator DEus!
 an non ergo sufficit, quod nobis stellas ad splendorem, terram ad usum, Angelos ad custodiam dederis? quod luto nostro tuam imaginem impresseris?

(a) 2. Cor. 12. v. 15. (b) Cant. 1. v. 12.
 (c) Deut. 4. v. 7.

ris? genus nostrum ad Augustissimæ
Triadis thronum evexeris, tuaque tam
cruenta nece ab inferis redemptos,
cœli hæredes nos scripseris? ut etiam
te ipsum, & quidem totum quantum,
modoque tam mirando impendere,
donare, prodigere non dedigneris.
Quis, obsecro, quis *audivit unquam*
tale, aut quis vidit huic simile? (d)

O Cherubini! tanti portenti admi-
ratione defixi, vestrum illud trisagium
suspendite, & *facto iterum in cœlis si-*
lento, (e) insolitæ rei miraculum ado-
rate. En! *Dominus meus factus est ci-*
bus meus! Divini Patris Verbum meum
est nutrimentum! Sapientia DEI est re-
fectio animi mei! (f) O Mortales! quod
Angeli videntes horrescunt, neque liberè
audent intueri propter emicantem inde
fulgorem, hoc nos pascimur, huic nos uni-
mur. (g)

O 5

O Numen!

(d) Isa. 66. v. 8. (e) Apoc. 8. v. 1. (f)
Bonavent. p. 3. Stimul. divini Amor. c. 14. (g)
Chryf. hom. 60. ad. pop.

O Numen ! si fas est dicere , verè prodigum tui præ desiderio hominis ! (h) Ah ! cùm jam totum me tibi debeam creanti , totum me redimenti , quid rependam te totum mihi in epulum offerenti ! Vah ! quàm ingratus forem , si mutuum tibi amorem frigidus negarem ; si his flammis torpidum mentis gelu rependendo , non nisi tepidè ad has epulas accederem.

II. At nondum hìc sistit optimi
Omnibus, Salvatoris benignitas ; insuper omnibus nullo discrimine in hoc admirabili mysterio se donat. *Venite ad me omnes,* exclamat , *omnes , & ego reficiam vos.* (i) Ah ! quid agis , ô bone JESU ! quò tuus , quæso , te amor impellit ? Nam quid est homo , quia ita magnificas eum , ut etiam apponas erga eum cor tuum ? (l) & quid est filius hominis , quia sic visitas eum ? (m) *Ecce pulvis , & cinis , & universa vanitas omnis homo*

(h) Guerricus Abbas in Fest. Pent. Serm. 1. inter opera S. Bernardi. (i) Matth. 11. v. 28. (l) Job. 7. v. 17. (m) Psal. 8. v. 5.

mo vivens. (n) *Et dignum ducis super hujuscemodi aperire oculos tuos?* (o)

Heu! non solum viles, cæci, ignorantés ad bonum lenti, ad malum proni, mille miseriis, perpetuæ mutationi, ipsique corruptioni obnoxii vermes sunt, quibus te sumendum præbes; sed (quod magis horrendum) frigidi, irreverentes, ingrati, petulantes, quin etiam sacrilegi non rarò & redivivi Judæ sunt, quibus Angelico hoc cibo ad infanda quæque abuti jocus est.

Hæc scis, nec tamen à proposito absterreris! Omnes nihilominus, omnes sine delectu ad te invitas, cunctis inclamando: *venite, comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis.* (p) Imò ad cænam hanc magnam pauperes, ac debiles, cecos & claudos *introducì*; quin insuper, ut intrent, *amica vi compelli imperas.* (q) O certè

(n) Pſal. 38. v. 6. (o) Job. 14. v. 3. (p) Prov. 9. v. 5. (q) Luc. 14. v. 21. & 23.

tè admirandum propensæ in nos clementiæ portentum!

O Amor Divine! si pro solis Angelis, aut pro sola eorundem Regina cœleste hoc convivium apparâsses, stupenda nihilominus dignatio fuisset. Quid ergo erit illud instruxisse pro hominibus; hominibus, inquam, qui non nisi turpes, abjecti, foetentes vermiculi, pugillus cineris, saccus stercoreum sunt. Et quidem instruxisse non solum pro horum monarchis, nobilibus, doctis; sed etiam pro maximè stupidis, agrestibus, barbaris, pro extremi ingenii & infimæ fortis fece. Quin & ex his non pios solummodo, simplices & fervidos selegisse; sed nec sceleratos repulisse, foedisque criminibus contaminatos; imò nec eos arcuisse, quos hoc Angelorum pane ad veneficia, sacrilegia & magicas artes abusuros providisti.

Verbô: *omnes* invitâsse; idque affectu summè benevolo, non tantum ultro ad Divinum hoc epulum accedentes

dentes benignè admittendo; sed etiam
nauseabundos sollicitè vocando, aman-
ter alliciendo, & imposito quoque
præcepto invitos cogendo. Hoc enim-
vero est, quod hujus beneficentiæ
magnitudinem immensum auget. Hic
certè, si unquam aliàs, hic Divinus
noster Assuerus *ostendit divitias regnæ
sui*, (r) & generosi amoris magnifi-
centiam prodit; qui tamen nec hic
sistit, sed plus ultrà, limitum impa-
tiens, tendit.

III. Igitur *audite cæli, & auribus* III.
percipe terra, (s) quæ nobis *fecerit* *Semper &*
magnalia D E U S. (t) En! non con- *ubique*
tentus, quod se ipsum, & quidem to- *dat.*
rum tam vili argillæ, & quidem in cibum
dederit; hoc præterea beneficio nos
semper & ubique beat. O JESU bene-
ficentissime! si uno tantum in regno,
unica in urbe, unico in templo sub
panis forma, non dicam, manducan-
dum te, sed solummodo adorandum
exhiberes: si solum aliquot diebus,
mensi-

(r) Esth. 1. v. 4. (s) Isa. 1. v. 2. (t)
Psal. 105. v. 21.

mensibus, aut lustris hujus gratiæ nobis copiam faceres; si non nisi summo Pontifici ad aras litandi potestatem concederes; quis nihilominus tantam benignitatem super astra non efferret?

Quid ergo erit, Te non tantum tuam nobis præsentiam tam mirabili modo indulgere; sed instar alimenti labiis sumendum, molendum dentibus, faucibus glutiendum, stomachoque digerendum Te præbere? idque ubique locorum, per omnes quatuor mundi plagas, ultra septemdecim jam sæcula, tot millibus sacerdotum hunc in finem consecratis; & quidem continuando usque ad interitum mundi prodigio secundum tuum illud promissum: *ego vobiscum ero usque ad consummationem sæculi.* (u)

O Domine verè *mitis & humilis corde!* (x) Ah! non est vicus tam abjectus, non templum tam vulgare, non sacrarium tam inops, ubi reponi nostri causa non feras; quin imò
non

(u) Matth. 18. v. 20. (x) Matth. 11. v. 29.

non est platea tam fordida, per quam
 deferri: non tugurium tam plebejum,
 quod subire: non ægrotus tam fœ-
 dus & foetidus, ad quem invisere non
 sustineas, *ponendo tabernaculum tuum in
 medio nostrî, & ambulando inter nos,*
 (y) *quasi unus ex nobis factus;* (z)
 nullam pauperiem nostram, vilitatem
 nullam dedignando, ministrorum ne-
 minem repellendo; & quidem quoties
 id nobis homuncionibus, ac quando-
 cunque allubitum fuerit; nullum anni
 mensem, mensis diem, aut diei mo-
 mentum, nullas tempestatum vicissi-
 tudines excipiendo.

O *Rex regum!* (aa) quousque tan-
 dem te adiget, deprimetque tibi do-
 minans nostrî amor? En! cœleste il-
 lud manna in unica solùm arca &
 quidem aurea, in unico templo eoque
 Augustissimo, in unica civitate eaque
 regia, intra ipsa Sancta Sanctorum as-
 servabatur, ad quæ soli summo Sacer-
 doti quot annis non nisi semel acces-
 sus

(y) Levit. 26. v. 11. (z) Gen. 3. v. 22.
 (aa) Apoc. 17. v. 14.

sus patebat; & tu, (obstupescite ô sidera!) tu, *sub quo curvantur, qui portant orbem*, (bb) nobis tam vilibus vermiculis Heu! rei insolentia attonat mentem! Tu nobis in quavis ædicula, nulla non hora, te totum ah! stupore attonita clinguis hæret vox, & *halitus meus intercluditur!* (cc)

O DEUS abscondite! (dd) si Cherubinorum quispiam, mortales tuo jussu exuvias indutus, in paupere casa sui aspectandi, colendiq̄ue nobis copiam faceret; aut si Seraphinorum aliquis tuæ vestis laciniam, barbæ capillum, vel sudoris guttulam à te submissam, nobis dono afferret; magnum id quidem, sed tamen avaras spes nostras non adeò excedens beneficium foret.

At verò quòd tu cœli terræq̄ue Monarcha, *qui non rapinam arbitratus es, esse te equalem Patri*, (ee) quòd tu, inquam, te ipsum, & quidem totum
tenui

(bb) Job. 9. v. 13. (cc) Dan. 10. v. 17
(dd) Isa. 45. v. 15. (ee) Phil. 2. v. 6.

tenui velamine tectum, in qualibet ara, in obvio calice, sordidis non raro linteis impositum, non adorandum modò, sed etiam mandendum omnibus nullo discrimine offeras; idque non semel tantùm, aut uno solùm in loco; sed nullo non tempore, ubique terrarum, ad unicum mystæ etiam impij nutum; hoc enimvero ejus generis miraculum est, quo nec tua potentia majus patrare, nec sapientia illustrius excogitare, nec amor præstantius dare nobis posse videtur.

Hic certè si unquam aliàs, hic omnino decet, ut illi *viginti quatuor Seniores*, sepositis cytharis aureisque coronis, *cadant in facies suas coram agno*, ei que, incenso thymiamate, *cantent canticum novum*. (ff) Hic profectò convenit, ut etiam nos, gratæ mentis æstu abrepti, *cum omni creatura, que super terram est, dicamus voce magna: dignus est agnus accipere honorem, & gloriam, & benedictionem*. (gg)

Pars II.

P

Et

(ff) Apoc. 5. v. 8. (gg) Apoc. 5. v. 12, & 13.

Et quidnî? si enim Salomon considerato, quod exstruxerat, templo attonitus exclamavit: *ergone credibile est, ut habitet DEUS cum hominibus super terram?* (hh) licet ibi Dominus solum habitaret in caligine; (ii) si Miphiboseth Davidi sibi agenti: *tu comedes panem meum in mensa mea semper*, stupefactus reposuit: *quis ego sum servus tuus, quoniam respexisti super canem mortuum similem mei?* (ll) licet is fuerit regius Princeps, filius Jonathanæ, regni hæres; quæ nos, ô Numen immortale! quæ nos animo sensa fovere oportet, qui non tantum panem de mensa regis, (mm) non tantum gloriam Domini; sed ipsum gloriæ Dominum, cibario schemate occultum, non aureo in templo, sed fordido corde recipimus?

Si Elisabeth, cum à Virgine Maria visitaretur, admiratione defixa in has voces erupit: *unde hoc mihi, ut veniat Mater*

(hh) 2. Paral. 6. v. 18. (ii) Ibid. v. 1.
 (ll) 2. Reg. 9. v. 7. & 8. (mm) Ibid. v. 13.

Mater Domini mei ad me? (nn) licet hæc non nisi homo, ei que cognata fuerit; si stupor ita circumdedit Simonem Petrum, ut procidens ad genua JESU diceret: exi à me, quia homo peccator sum; (oo) licet is tunc solam illius naviculam subierit; ô Superi! quos in affectus nos exardescere æquum est? cum Dominum dominantium (pp) in Eucharistia totum se omnibus, semper, & ubique tam prodigiosum in modum prodigentem conspicimus.

Verum ô JESU Eucharistice! imperfectum meum viderunt oculi tui. (qq) Scis, quod non sufficientes simus, cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis; sed quod omnis sufficientia nostra ex DEO sit. (rr) Da ergo, ut cum Petro credam, quia Tu es Christus Filius DEI vivi: (ss) cum Thoma te adorem ut Dominum meum, & DEUM meum: (tt) cum Centurione fatear, quia non sum dignus, ut intres sub tectum meum: (uu)

P 2

cum

(nn) Luc. 1. v. 43.

(oo) Luc. 5. v. 8.

(pp) Apoc. 17. v. 14.

(qq) Psal. 138. v. 16.

(rr) 2. Cor. 3. v. 5.

(ss) Matth. 16. v. 16.

(tt) Joan. 20. v. 28.

(uu) Matth. 8. v. 8.

cum Publicano *percutiens pectus*, dolens & ego ingemiscam: *DEUS propitius esto mihi peccatori*, (xx) *temporem meum serio execranti*, quo hactenus divina hæc mysteria usurpavi.

Fac, ut fiducia plena spe cum illa Hemorroissa firmiter confidam, quia *salvus ero*; (yy) *cum non tantum fimbriam vestimenti tui, sed te ipsum toties tetigerim*. Præsta, quæso, ut cum Davide *diligam te Domine Fortitudo mea*; (zz) *tibi que retribuam pro omnibus, quæ retribuisti mihi*, (aaa) *cor contritum & humiliatum*, (bbb) *mutuoque tui amore succensum*; utque imitando illam *pauperem viduam, quæ misit minuta duo in gazophylacium*, (ccc) etiam ego hoc N. vitium emendem, hanc N. virtutem exerceam; contrariam illi appetentiam, aut sinistram animi affectionem gladio spiritûs tibi victimam generosè immolando.

§. IV.

-
- (xx) Luc. 18. v. 13. (yy) Matth. 9. v. 22.
 (zz) Pfal. 17. v. 1. (aaa) Pfal. 115. v. 12.
 (bbb) Pfal. 50, v. 19. (ccc) Mar. 12. v. 41.

§. IV.

*Hujus Sacrificii, & Sacerdotum
summa dignitas.*

I. **A**llata hæctenus incitamenta, re-
ligiosè divino hoc pane ve-
scendi, omnis conditionis hominibus
etiam non sacris communia sunt;
quod verò subjungitur, Mystis pecu-
liare est, nempe Sacrificii hujus Sa-
cerdotumque excelitas, utpote quæ
utrinque admiranda, excellens, sum-
ma est.

Inprimis eminentis est hujus Sacrifi-
cii præstantia 1. *ob dignitatem personæ,*
à qua offertur; cùm principalis immo-
lator sit ipse Christus, à Divino Pa-
tre unctus *Sacerdos in æternum,* & appel-
latus *pontifex juxta ordinem Melchise-
dech;* (a) nos verò ejus substituti tan-
tùm simus, ac ministri (ut Theologi
ajunt) solùm instrumentales.

2. *Ob sanctitatem hostiæ, quæ immo-
latur;* hæc enim est ipsa pati nescia,
P 3 immor-

(a) Hebr. 5. v. 6. & 9.

immortalis, gloriosa, & *excelsior cælis facta* (b) humana Christi natura, quæ longè mirabiliori modo in Eucharistia, quàm in cælo existit, nempe indefinitè; (ut scholæ loquuntur) & quæ hypostaticè Verbo unita, *in altissimis habitat*, (c) *sedens à dextris virtutis DEL.* (d) Qua proin victima in toto rerum universo nulla excellentior, sanctior nulla, nulla acceptior ne dicam reperiri, sed nec excogitari potest.

3. *Ob majestatem illius, cui sacrificatur*; quod solùm est Numen æternum ita quidem, ut in gloriæ hujus societatem, sua Divinitate id vetante, neminem admittere etiam omnipotens queat.

4. *Ob sublimitatem modi, quo ea litatur*, nimirum (ut Tridentinum definit) per transubstantiationem, & integrum cumulum, omnes rationis limites excedentium, miraculorum, fo-

lo

(b) Hebr. 7. v. 26. (c) Eccl. 24. v. 7.
 (d) Luc. 22. v. 69.

lo linguæ ministerio & quidem momento patrandorum.

5. *Ob excellentiam finis, ob quem offertur; cum sit Sacrificium, quod dicunt, laetiticum, eucharisticum, propitiatorium, & impetratorium.* Per illud enim condignus Supremo omnium Domino cultus defertur, & æquales, paresque pro innumeris, ab eo collatis, orbi beneficiis grates referuntur.

Insuper qualibet sacrificatio habet interminatam, & nunquam exhauriendam vim tum obtinendi omnia nobis bona, tum satisfaciendi ex æquo pro commissis omnium mortalium noxis. Ut proin valor hujus operationis sit infinitus, licet applicatio ejus effectusque finitus solummodo sit; cum nostris ille meritis ac animi præviæ comparationi, servata proportione, respondeat.

Et hinc non potest augustior, aut præstabilior actio ab hominibus exer-

ceri, quàm hujus hostiæ litatio. Nam per unicam ejusmodi amplius colitur Divina Majestas, quàm per omnia in cumulum collecta simul peccata inhonoretur; (singula minutatim expendantur) quamque per cunctos possibiles, & intensissimos durante omni æternitate eliciendos virtutum actus à Cœlitibus honorari queat.

Præterea ibi patrantur prodigia & natura sua & numero prorsus stupenda. Ac pertractantur res, & negotia momenti adeò magni, ut eis compositæ omnes etiam gravissimæ aularum negotiationes non nisi otia sint & aniles nugæ.

Denique oblatio hæc sacrificata est viva imago violentæ illius mortis, quam patientissimus Servator olim in Calvariæ clivo pro nobis obiit, non solum repræsentans tragœdiam ibidem peractam, sed eandem denuo revera iterans, & incruento ritu repetens illud ipsum holocaustum, quod is in ara crucis cruento olim modo explevit,

vit, Sacerdos simul & Victima. Cujus ope peccata deleta, orcus oclusus, cœlum apertum, nos redempti, innumerisque gratiis cumulati fuimus, atque ad sublimem adeò dignitatem eveci, ut filii DEI *nominemur, & simus.* (e) O excelsam fanè, prodigiosam ac mysteriis plenam functionem, *qua ima summis sociantur, terrena cœlestibus junguntur, unumque ex visibilibus & invisibilibus fit.* (f)

II. Cùm tanta sit Sacrificii eminentia, metiri inde licebit etiam Sacrificantium excelsum. Hi enim plus quàm Angeli sunt, non quidem naturæ excellentia, sed potestatis privilegio. Nam (ut ait Sanctus Chrysostomus) *Sacerdotibus datum est, quod DEUS optimus maximus nec Archangelis concessum voluit.* (g) Quin imò teste Augustino cœlestes Spiritus, rem divinam perpetrantibus, *quasi famulæ assistunt.* Quodsi autem æthereæ Mentes immolantium sunt famuli; ergo,

II.
Eminen-
tia Sacer-
dotum.

P 5

infert

(e) 1. Joan. 3. v. 1. (f) Greg. M. l. 4. dial. cap. 56. (g) S. Chrys. l. 3. de Sacerd. c. 4.

infert Sanctus Doctor, ergo hi conditionis suæ terminos egressi, ipsos etiam Cherubinorum & Seraphinorum choros muneris præstantia transcendent. (h)

Præterea eorum celsitas superat suo modo augustissimam Deiparentis majestatem. *Non enim illi, (ut ait Innocentius III.) sed his claves regni cælorum commisit Dominus cum virtute, eundem ubivis & omni hora sacramentaliter incarnandi. Ut proin meritò exclamet Hypponenſis Præſul: ô verè veneranda Sacerdotum dignitas! in quorum manus DEI Filius velut in utero Virginis denuo incarnatur; (i) & quidem non sine aliqua, quæ rem exaggeret, prærogativa. Nam Maria vitam non nisi semel eidem dedit, eamque injuriis, doloribus, neci obnoxiam; contrà verò myſta tribuit ei pati neſciam, immortalẽ, glorioſam; & quidem toties, quoties ei Sacris operari libuerit.*

Deni-

(h) Allegatus à Molina de institut. Sacerd. Tract. 1. cap. 5. (i) Loc. supra cit.

Denique eminentia sacerdotalis omnes alias res creatas supergressa, proximè ad thronum ipsius Divinitatis suæ potestatis excelitate accedit; cum hi talia parent, quæ soli supremo Numini convenire Theologia docet. Nam poenitentibus in sacro tribunali jus dicendo, dimittunt peccata: conficiendo Eucharistiam, edunt miracula: ipsi denique Christo imperant, obediente DEO voci hominis; cum ad paucula litantis verba sine mora è coelorum summo in quamlibet aram utut vilem cum omni suo infinitarum perfectionum comitatu lubens descendat.

Ita ut regius Psalter vaticidico spiritu afflatus jure canat: *dixi: dii estis vos, dii fortes terra, & filii excelsi omnes;* (1) utpote queis fecit magna, qui potens est; (m) tribuendo illis nomen grande juxta nomen magnorum, qui sunt in terra: (n) imò elevando eos supra Principatus ac Dominationes, ipsamque

(1) Psal. 81. v. 6. & 46. v. 10. (m) Luc. 1. v. 49. (n) 2. Reg. 7. v. 9.

que Apostolorum Reginam, ac divinam quandam eisdem potentiam communicando.

Edicite jam, quid majus prædicari, quid illustrius afferri, quid sublimius excogitari de Sacerdotum excellentia possit? Quid igitur mirum, quòd, testante Augustino, *super hoc, quod illis concessum est, tam insigni privilegio stupeat cælum, miretur terra, horreat infernus, contremiscat diabolus, & exultet plurimum angelica celsitudo?* (lo. cit.)

III.
*Inferenda
exinde
conclusio.*

III. Huc ergo jam adeste, ô Ministrî Christi! (o) ac muneris vestri statûsque dignitatem perpendite. Vos enim estis sal terræ, lux mundi, lucerna super candelabrum, civitas supra montem posita, (p) & dispensatores mysteriorum DEI. (q) Vos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis; (r) quos Spiritus sanctus separavit ab omni plebe, jungens sibi; (s) ac se-

(o) 2. Cor. 11. v. 23. (p) Matth. 5. v. 13. & seq. (q) 1. Cor. 4. v. 1. (r) 1. Petr. 2. v. 9. (s) Num. 16. v. 9.

segregavit in ministerium suum, (t) erigens de stercore pauperes; ut collocet vos cum principibus: (u) ut annuncietis virtutes ejus: (x) ut serviretis, & ministraretis ei: (y) ut fitis Oratores generis humani, conciliatores iratæ Nemesis, & omnipotentis misericordiæ instrumenta.

1. Jam verò *audite cæli, quæ loquor: audiat terra verba oris mei! (z) & sequelæ, quam hinc infero, æquitatem dijudicent. Hæc ergo cùm ita sint, ô Ministri DEI! (aa) tanta, tam augusta ac excellens cùm sit vestri Ordinis prærogativa, vos ipsi decernite, quanta igitur cordis contritione & fervore, quanta reverentia & timore illud divinum & cæleste Sacrificium sit celebrandum. (bb)*

Vos ipsi concludite, quæ crystallo non oporteat esse puriorem animum, tali fruentem convivio? quo solaris radio non splendido-

(t) 1. Paral. 25. v. 1. (u) Psal. 112. v. 7.
 (x) 1. Petr. 2. v. 19. (y) Num. 10. v. 9.
 (z) Deut. 32. v. 1. (aa) Joël. 1. v. 13.
 (bb) Ambros. in præpar. ad missam.

didicere mantam, qua carnem hanc dividit? os, quod igne spirituali repletur? linguam, qua tremendo nimis sanguine rubescit? qua denique re non sanctiorem esse conveniat animam, qua tantum illum tamque dignum receperit Dominum? (cc)

Vos ipsi judicate, (ut prudentibus loquor) vos ipsi judicate; (dd) an non indigna prorsus, horribilis & execranda res sit, futorem majori cum solertia conficere calceum, quam vos hoc Sacramentum: cum majori attentione vos ambulantes confabulari cum socio, quam altari adstantes colloqui DEO: majori cum presentia animi vos ludere, scribere, studere, quam ad aras litare?

O Superi! exclamat os aureum: oporteret mystam liturgiæ incumbentem, omnem carnis cogitationem abjicere, è vestigio ad astra transferrî, & nudo animo, mente pura solum circumspicere, quæ
 æther-

(cc) Chrys. l. 6. de Sacerdot. c. 3. (dd) 1. Cor. 10. v. 15.

ætherea sunt. (ee) Deberet sic esse purus & attentus, eoque ardoris æstu flagrare, ut, si in cælis ipsis collocaretur, inter cælestes illas Virtutes mediis stare posset. (ff)

Quàm horrendum ergo (hominum hic Cœlitumque fidem appello) quàm fœdum, triste & abominandum erit spectaculum, eundem mentis glacie totum quantum algere: cum ineptis cogitationibus velut cum totidem castellis pueriliter nugari, & quasi stupidum non attendere, quid agat: non intelligere, quid legat: in sacros calices non secus ac in pocula irruere: corpus Servatoris velut carnes pecudum manducare, (gg) & mimicis gestibus sui gradûs ac dignitatis characterem petulanter profanare; idque agere
 Ô sidera occulite radios! idque agere . . . (vah eloqui horreo!) ministrum Divinitatis, vicarium Redemptoris, internuncium sacrosanctæ Trinitatis, circum-

(ee) Chrys. l. 3. de Sacerd. c. 4. (ff) Idem ibid. c. 3. (gg) S. Bonavent. de præpar. ad miss. c. 4.

circumdatum Angelis, immixtum Sanctis, tota cœlesti curia stipatum; & quidem illo ipso tempore id agere, quo JESUM cœlis evocat, Verbum manibus tenet, & stupenda prodigia patrat: quo *Christi cooperator, DEI adjutor, & sacramentorum dispensator existit*: (hh) quo Ecclesiæ caduceatorem, fidelium conciliatorem, divinæ humanæque naturæ sequestrum agit, & coram justitiæ throno *pro universo terrarum orbe Legatus ac deprecator intercedit*. (ii) Enimvero verba me deficiunt, quibus hujus rei indignitatem pro meritis exprimam.

Clamat quidem hypocrita contra Novatores, in altaris Sacramento Salvatorem ipsum præsentem adesse; & interim ita se gerit, ac si ipse de hoc fidei dogmate dubitaret: ita tepidè ac oscitanter sacrificam hanc oblationem peragit, ac si Numen non nisi ligneum aut plumbeum haberemus, quod ejusmodi

(hh) S. Petrus Damiani opusc. de communi vita Canonicorum. (ii) Chrys. l. de Sacerd. c. 3.

modi irreverentias nec videat, nec sentiat: sacram liturgiam ea linguæ volubilitate deproperat, ac si latrones à tergo instarent, qui necem ei strictis mucronibus jamjam intentent.

Et hæc videtis ô Potestates! nec tamen *effunditis septem phialas iræ DEI in terram?* (ll) hæc cernitis ô Dominaciones! nec tamen *accipit armaturam zelus vester, armando creaturam ad ultionem?* (mm) hæc spectatis ô Virtutes! nec tamen fiunt *fulgura, tonitrua, & terræ motus?* (nn)

Ah! *tenebrescant sol, & luna!* (oo) *obtenebrentur stellæ caligine!* (pp) ne hanc *abominationem desolationis, stantem in loco sancto,* (qq) oculis usurpare cogamur. Heu! spectaculum detestabile! minatur DEUS, terret Christus, pavent dæmones; & en! distractus adstat sacerdos. Venerabundi contremiscunt Angeli, ardent amore San-

Pars II.

Q

cti,

(ll) Apoc. 16. v. 1. (mm) Sap. 5. v. 18.
 (nn) Apoc. 16. v. 18. (oo) Ecclæ. 12. v. 2.
 (pp) Job. 3. v. 6. (qq) Matth. 24. v. 15.

cti, oppressa miseriis gemit Ecclesia; & en! solus in medio positus languet sacerdos. *Corpus Servatoris de panis transubstantiatur materia: descendit de caelo in carne Verbum: altaris verissimè reperitur in mensa; (rr) & irreverenti gestu mysterii celsitatem infamat miraculi patrator mysta. Obstupescite caeli super hoc, & portæ ejus desolaminè vehementer! (ss) Horrore concussa tremant fundamenta terræ; cùm orbis Conditorem à petulanti vermiculo adeò viliter haberi cernant.*

2. *At vae tali animæ! retributio enim manuum ejus fiet ei. (tt) Nam teste Apostolo judicium sibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus Domini; (uu) id est, (quæ Salmeronis expositio est) per ejusmodi languorem, præsertim diuturnior si sit, proximè disponitur ad prolapsionem in noxam gravem. (ww)*

O ful-

(rr) Laur. Justin. Serm. de Euch. (ss) Jerem. 2. v. 12. (tt) Isa. 3. v. 11. (uu) I. Cor. II. v. 29. (WW) Disput. 19. in I. Cor. cap. II.

O fulmen terrificum! heu! ad hujus ferale tonitru cui non *tinniant amba aures?* (xx) quid enim terribilius, quàm quòd ejusmodi homini *panis vitæ* (yy) fiat *plaga mortis*, (zz) & *calix benedictionis* (aaa) vertatur in *calicem furoris?* (bbb) quòd *auctor salutis* (ccc) *illi sit causa perditionis*, (ddd) & *scala ad cœlum* ei evadat *præcipitium ad orcum?* quòd ipse character sacerdotalis non nisi *suspensa è collo asinaria* sit *mola*, eò *profundiùs illum ad ima demergens*, quò *altiùs super alios per illius præcellentiam fuerat evectus?*

Proinde ò minister DEI viventis! per aræ, cui adstas, sanctitatem te adjuro, cogita, quæso, *quali sis insignitus honore*, *quali mensa fruaris*; & cave, ne sit *honor sublimis*, & *vita deformis*: (eee) ne tuo in sacris operando tempore *summæ dignitati labem inuras*, & *spiritui gratiæ contumeliam facias*.

Q 2

(fff)

(xx) 4. Reg. 21. v. 12. (yy) Joan. 5. v. 35.
 (zz) Apoc. 13. v. 12. (aaa) 1. Cor. 10. v. 16.
 (bbb) Jerem. 25. v. 15. (ccc) Hebr. 2. v. 10.
 (ddd) Phil. 1. v. 28. (eee) Chrys. hom. 60.
 ad pop.

(fff) *monstruosa enim res est*, (ait Bernardus) *gradus summus, & animus infimus.* Secus, time vindicem Nemesis manum.

Si enim ultrix ira Numinis, ab Oza & Bethsamitis levi irreverentia læsum, arcæ honorem tanta strage punivit, quid tibi ô miser! fiet? Inde enim elucet, ait sanctus Thomas de Villanova, *quanti piaculi simul, & periculi res sit, indignè tractare, aut languidè sumere sacrosanctum Christi corpus in hostia salutarè, cujus is typum sic vindicavit.* Va ergo tepidis immolatoribus! si enim talis ultio in umbra, qualis fiet in veritate? si ignoranter aut imprudenter videntes, aut tangentes typicam illam similitudinem tam acerba morte damnati sunt, quæ animadversio fiet in contemptores majestatis? ita Archipræsul Valentinus. (ggg) & jure; nam (verba sunt Petri Damiani) *aliàs peccantes, quasi dominum in rebus ejus offendimus; oscitanter verò sacrificantes, velut in*
perso-

(fff) Hebr. 10. v. 29. (ggg) Conc. 3. in Felt. Corp. Christi.

personam ejus manus injicere non time-
mus. (hhh)

Quid ergo mirum, quod teste Apo-
stolo pro ejusmodi peccatis jam non re-
linquatur hostia; (iii) & Dominus jura-
verit domui Heli, quòd iniquitas domus
ejus non expietur victimis & muneribus
in aeternum? (lll) quid mirum, quòd
orbem multiplici malorum cataclys-
mo toties inundatum cernamus? Nam
quæ alia est causa, quòd in Europa à
tumultuante rebelli ferocia hæresi tot
vastata fuerint regna, violata templa,
polluta altaria, direpti calices, pulsi,
necatiq̄ue sacerdotes? verbò: cur sacra
nostra fuerint data in conculcationem,
mutatus color optimus, & dispersi lapides
sanctuarii? (mmm) quæ, inquam,
alia tot damnorum (saltem aliqua ex
parte) origo fuit, quàm tepor obiter
& cursim sacrificantium? Hic enim,
hic erat ille ventus turbinis veniens ab
Aquilone, (nnn) qui tam atras erro-
rum,

Q 3

rum,

(hhh) In opusc. de communi vita Canonic.
(iii) Hebr. 10. v. 26. (lll) 1. Reg. 3. v. 13.
(mmm) Thren. 4. v. 1. (nnn) Ezech. 1. v. 4.

rum, plagarum, & calamitatum nubes patriæ invexit. Hic illas *septem phialas aureas plenas iracundiæ DEI per exeuntes de templo Angelos (ooo)* in terras nostras effudit.

Nempe mavult summa illa nullius indiga Majestas omnino carere victimis, altaribus, & templis, quàm ea sacrilego mystarum languore profanata conspiceret. Argumento nobis sine gemina illa veteris testamenti monumenta, arca scilicet & templum, quæ ambo ob sacerdotum culpas primùm hosti, demum & igni in spolium celsere. Nam (ut narrant divinæ paginæ) non solum duo filii Helii mortui sunt, Ophni & Phinees, utpote nescientes Dominum; sed & arca DEI capta est. (ppp) Non solum Levitæ captivi Babylonem fuerunt abducti, sed ipsum quoque Solymæ templum ultricibus flammis fuit consumptum. (qqq)

Nimirum (ut ait S. Prosper) sic
DEUS Israël peccantibus sacrorum ministris,

(ooo) Apoc. 15. v. 6. (ppp) 1. Reg. 4. v. 11.
 (qqq) 4. Reg. 25. v. 9.

stris irascitur, ut etiam sacratis locis, vasisque non parcat. (rrr) Licet enim aurei sint calices, cum tamen vos lignei sitis, o sacerdotes! non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum; & munus non suscipiam de manu vestra. (sss) Licet ecclesie sint magnificae; quia tamen mentes vestrae sunt frigidae, ne offeratis ultra sacrificium, dicit Dominus; solemnitates enim vestras odivit anima mea, & incensum abominatio est mihi. (ttt)

Vae itaque illis! qui ea ipsa actione tantas in iras exasperant lenitatem Numinis, qua ejus justitiam placare debuissent. *Hos enim manet terribilis quadam expectatio judicii, & ignis saltem lustrici horrenda emulatio. (uuu) Si enim magnus ille Avila, audita morte inopina cujusdam juvenis mystae, qui unica solum vice ad aras litaverat, attonitus exclamavit: heu! multum defert ad judicem! si unicam eamque*

Q 4

pri-

(rrr) De promiss. p. 2. (sss) Malach. 1. v. 10. (ttt) Isa, 1. v. 13. & 14. (uuu) Hebr. 10. v. 27.

primam & hoc ipso magis fervidam
sacrificationem tam rigida olim dis-
quisitio manet; ô Superi! quàm fe-
vera, terribilis, & metuenda ratio erit
reddenda pro tot tanto cum torpore
inter meras dissipationes præcipitatas
litationes?

Igitur quicumque super Angelos cœ-
lique Reginam evectus, & quasi DEus
terrestris effectus, supremæ dignitatis
culmen obtines, cave, ne tremendum
illud sacrificium irreligiosè peragendo,
*inducas super te maledictionem pro bene-
dictione.* (xxx) Noli cum Nadab &
Abiu filiis Aaron offerre ignem alie-
num, rubricas (ut vocant) temerariè
negligendo; ne ultor *ignis egressus à
Domino devoret etiam te.* (yyy)

Potiùs Sancta sanctè tracta; *oleum
quippe sacræ unctiois est super te;* (zzz)
& morem gerendo Venetorum Patri-
archæ Justiniano, *munda te compunctio-
nis & lacrymarum lavacro: carnis lum-
bos*

(xxx) Gen. 17. v. 12. (yyy) Levit. 10. v.
1. & 2. (zzz) Levit. 10. v. 7.

bos castitatis funiculo succinge : devotionis affectu te compone : virtutum te orna gemmis ; sicque memor Dominice passionis ad sanctum accedas altare , divina suscepturus mysteria. (aaaa)

O Pontifex magne , JESU fili DEI ! (bbbb) qui me famulum tuum nullis suffragantibus meritis , sed immensa clementie tue largitate cœlestibus mysteriis servire tribuisti , dignum , queso , sacris altaribus fac ministrum , ut tua Majestati rite merear famulari. Presta , ut hoc tuum Sacramentum non sit mihi reatus ad pœnam , sed intercessio salutaris ad veniam ; ut sit ablutio scelerum , fortitudo fragilium , & contra omnia mundi pericula firmamentum. (cccc)

Da , ut fervoris æstu & ego conflagrans cum illis Seraphinis (dddd) duabus alis velem faciem , summa demissione in abyssum nihili me deiciendo : duabus velem pedes , intenso

Q 5

dolo-

(aaaa) Laurent. Just. de casto connub. c. 24. n. 6. (bbbb) Hebr. 4. v. 14. (cccc) Ecclesia in Orationibus Miss. (dddd) Isa. 6. v. 2.

dolore commissos defectus execrando:
 duabus verò volem, intellectûs & vo-
 luntatis exercitatione animum ad tui
 amorem inflammando.

§. V.

*Cœlesti epulo piè vescendi
 ratio.*

VAstus quidem se hîc pandit occa-
 nus laxatis carbasis in varias pra-
 xes excurrendi; verùm ne præfens hoc
 caput in nimiam excrescat molem,
 contractis velis non nisi littus legere
 constitui, ac breviter documenta qua-
 dam suggerere, piè divina hac dape
 se recreandi. Nullus enim dubito,
 quin allatis superiùs incitamentis per-
 moti, nil avidiùs quàm institutionem
 quamdam expetamus, Numen Eucha-
 risticum posthac ferventiùs suscipien-
 di. Ut igitur sacram hanc hostiam
 ea, qua par est, pietate ac fructu vel
 profani sumamus, vel sacerdotes lite-
 mus, oportet, ut cœlesti huic mensæ
 accumbamus **i.** debita cum attentio-
 ne

ne mentis, 2. magno cum fervore cordis, 3. congrua cum mora temporis, 4. denique cum animæ singulari puritate, ejusque sejunctione à cunctis rebus creatis.

I. Attentionem mentis quod attinet, hanc in gradu valde eminenti exigit tum cibi dignitas, tum cibandi vilitas. Hujus nos commonet Salomon, dicens: *cum sederis, ut comedas cum principe, diligenter attende, quæ apponuntur tibi.* (a) Id est, non obiter duntaxat ac oscitanter, sed sedula cum diligentia, & perspicaci solertia hæc duo expendere: *quid & cui detur; nempe & pretium rei, quæ apponitur: & nihilum hominis, cui apponitur.* Geminæ enim hæc considerationes mira pollent efficacia ad nos incitandos, ut omnes animi vires in hujus alimenti usurpatione intendamus.

I.
Attentio
mentis.

Jam verò quanta angelici hujus panis, qui nobis comedendus proponitur, quàmque excellens præstantia sit, docuit

(a) Prov. 23. v. 1.

docuit hujus capituli §. I. quàm ima autem nostra, quibus ille mandendus offertur, quàmque contempta abjectio & indignitas sit, inde elucet, quòd Ecclesia admiratione defixa exclamet: *ô res mirabilis! manducat Dominum pauper servus & humilis, Dominum servus, Numen vermiculus, Judicem reus,*

Quàm indigna autem & execrabilis perversitas sit, hunc ipsum vilem adeò homuncionem dissipata, & in nugas abstracta mente ad divinum hoc epulum accedere, ex paulò superiùs dictis abunde constat. Exinde patet, quàm seriò intellectus huic negotiorum maximo sit applicandus. Nam prævia ad sacram hanc cœnam præparatio *opus grande est; neque enim hominì preparatur habitatio, sed DEO.* (b)

Ad hoc autem plurimùm conducent sequentia duo adjumenta. Primum in eo consistit, ut instar præambuli nobiscum reputemus, videre nos cum Apocalyplico Vate *civitatem sanctam*

(b) 1. Paral. 29. v. 1.

sanctam Jerusalem descendentem de caelo,
 (c) id est, supremam Numinis Maje-
 statem suo è throno in templi aram
 se demittentem, eamque sua Divini-
 tate, ut olim *Sancta Sanctorum*, my-
 stica *nebula implentem*. (d) Præterea
 cogitatione nobis depingamus omnes
 Coelitem choros universi Monarcham
 comitantes, & in nos vigilem obtu-
 tum defigentes: nec non Angelos tur-
 matim altare circumdantes, & præ re-
 verentia contremiscentes.

Mystra verò insuper si sis, confide-
 ra te tanquam ministrum Christi, ora-
 torem generis humani, & concilia-
 torem iratæ Nemesis, DEUM inter &
 homines, velut alterum Aaronem vi-
 vos inter & mortuos, medium stan-
 tem; (e) ad quem utraque Ecclesia
 tum militans, tum purgans tanquam
 ad suum deprecatores & sequestrum
 supplices palmas tendat. Viva horum
 phantasiæ impressa imago nimiam ejus
 evagandi licentiam potenter coërcebit.

Cùm

(c) Apoc. 21. v. 10. (d) 3. Reg. 8. v. 10.
 (e) Num. 16, v. 48.

Cùm enim ejusmodi, ùt vocantur, præludia colligendi cordis tanta virtute polleant hora meditationis, cur minori excellant tempore synaxis?

Alterum conciliandæ attentionis remedium in eo positum est, ut genuinam methodum seu proprio Marte conscriptam, seu typis impressam ad manus habeamus, in quam, si fors ariditate siccemur, vel distractionibus dissipemur, oculos conjiciamus. Potens enim id est, figendæ volatilis nimium imaginationis, & procurandæ collectionis subsidium. Ejusmodi praxin varii suppeditant libri. Ubi tamen notandum, præstare, ut expressi in iisdem virtutum actus spiritu potius, quàm labiis exprimantur. Nisi fors minor habilitas animi pro casu peculiari vocalem eorum enunciationem præhabendam suaderet.

II.
*Fervor
cordis.*

II. Fervorem cordis quod spectat, qui attentionem mentis socio gressu ponè subsequitur, *is quidem ignis est,* sed tamen, Patriarcha Veneto teste, ejus
natu-

naturæ ignis est, quem subjectis lignis fovere, & admotis flabellis animare identidem oportet. (f) Porro ligna eidem nutriendo idonea suppeditat intellectus, considerando divini hujus convivii excellentiam & fructus: flabella subministrat voluntas, illud ardentem desiderando, & sancta orexi appetendo. Piæ considerationes intellectus, ardentia desideria voluntatis sunt duo fomenta hujus ignis, quibus ille & accenditur, & nutritur.

Puncta harum considerationum quod attinet, poterunt ea esse illa ipsa, quæ in prioribus paragraphis fusiùs fuerunt explicata, & quorum breve hîc compendium subjunxisse non abs re erit. Sunt autem sequentia.

1. Mysteriorum hujus excelsitas est summa ob *personam*, quæ latet: ob *modum*, quo latet: ob *finem*, cur latet.
2. Eucharistia est *thronus gratiæ* fervidis; qui enim in illa suscipitur DEUS, omnia potest dare; cùm sit omnipotens: omnia

(f) S. Laur. Justin. Serm. de Eucha.

nia vult dare; cùm enim se ipsum det, quid aliud neget?

3. Est tamen simul etiam *tribunal justitiæ* pro tepidis, & quidem terribile, inprimis ob *judicem*, qui erit ille ipse JEsus à nobis hìc tam viliter habitus: dein ob *accusatorem*, qui ipse erit sacrilego tepore profanatus, & vindictam expetens sanguis Christi: denique ob *reddendam rationem*, quæ ob neglectum tot gratiarum severissima erit.

4. Christus in hoc Sacramento dat *se totum*, nil reservando: *omnibus*, neminem arcendo: *semper & ubique*, nullum anni tempus, nullam orbis plagam excipiendo. 5. Summa est hujus sacrificii eminentia ob *celsitatem personæ*, à qua offertur: ob *sanctimoniam hostiæ*, quæ immolatur: ob *majestatem DEI*, cui sacrificatur: ob *sublimitatem modi*, quo ea litatur: ob *excellentiã finis*, ob quem offertur.

6. Eminens est sacerdotum *dignitas*; cùm potestatis prerogativa superent

rent Angelos : excedant B. Virginem : æmulentur Christum, ipsumque DEum. Ergo & eminens sit oportet eorundem *sanctitas* ; ne sit honor sublimis, & vita deformis. 7. Denique Eucharistia est *monumentum Omnipotentia DEI* ; cum ibi patrentur miracula & numero & qualitate stupenda : est *speculum Sanctitudinis Christi* ; cum ibi omnes ab eo virtutes in gradu heroico exercentur : est *prodigium Amoris Divini* ; cum Servator hoc Sacramentum instituerit pridie mortis suæ ob nostra scelera exantlandæ ; providens sacrilegum ejus abusum, & præsentens immanes injurias ei in eodem à magis & hæreticis inferendas.

Ex his veritatibus (quas septem data opera posui, ut cuilibet per hebdomadam diei una semper considerata suppeteret) si aliquam ante sacram synaxin breviter quidem, seriò tamen expenderimus, procurando fervorì magno id adjumento erit. Et quò hæc considerationes fuerint attentiores, eò amplius cumulabitur ardor ; *secundum*

Pars II. R *dum*

dum enim ligna sylva (testante sacro Codice) sic exardescit ignis: (g) ubi verò defecerint hæc ligna, extinguetur ignis. (h)

Verùm non sufficit, per breves ejusmodi meditationes intellectum concipiendo fervori sarmenta subdidisse; insuper requiritur, ut voluntas quoque per suos affectus, & desideria veluti per totidem flabella gliscentes flammæ amplius fuscitet, animetque. Ipse Christus desiderio desideravit hoc pasca manducare, (i) ut nos doceret, perpiam ejusmodi appetentiam animum ad cœleste hoc epulum optimè comparari. Nam (ut ait Hypponensis Præful) *panis iste esuriem quarit hominis interioris, & non nisi desiderando capaces efficimur, ut impleamur.* (1)

Et certè quò major hæc fames fuerit, eò amplius sapiet angelicus hic cibus, eoque pluribus ditabimur gratis. Divinus enim hic Hospes *esurientes*

(g) Eccli. 28. v. 12. (h) Prov. 26. v. 20.
 (i) Luc, 22, v. 15. (1) August, in Psal, 22,

tes replet bonis; nauseantes verò, & solum pro more cum tædio accedentes, dimittit inanes. (m) Ne torpeamus igitur (concludit S. Chrysoſtomus) tanta digni caritate & honore putati. Nonne videtis, quanta promptitudine parvuli papillas capiunt, & quanto impetu labia uberibus infigunt? Accedamus cum tanta nos quoque alacritate ad hanc mensam, & ad ubera poculi spiritualis. Unus nobis sit dolor hęc sca privari. Hęc Os aureum. (n)

Itaque illo, quo sacrosancto Christi corpore reficiendi sumus, die, quin imò iam pridie horis succisivis sæpius in hęc suspiria erumpamus: quis mihi det te fratrem meum, ut inveniam te, & deosculer? Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEUS! Sitivit anima mea ad DEum, fortem, vivum! Domine, ante te est omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus! Igneis ejusmodi spiculis, magno cum affectu evibratis, vulnerari amat cor Dilecti.

R 2

Pro-

(m) Luc. 1. v. 53. (n) Hom. 83. in Matth.

Proin determina, qua ratione data hæc documenta à te in usum sint deducenda. Et ipse experieris, allatis paulò ante considerationibus, & frequentatis hisce suspiriis veluti totidem lignis & flabellis concipi, & foveri eucharisticum fervorem cordis.

III.
*Mora
temporis.*

III. Tertium punctum, quod requiri supra diximus, ut debita cum religione ad coeleste hoc convivium accedamus, est congrua mora temporis. Hæc autem tres potissimum functiones afficit, nempe 1. præparationem, 2. ipsam sacificationem, 3. gratiarum actionem.

Ad præparationem quod attinet, ei minimum quadrantem accuratè impendendum esse, persuadet tum vigens apud pios consuetudo, tum summa operationis hujus stupendaque excelsitas. Assus ab Israëlitis comedebatur Agnus paschalis, non crudus. Si igitur cordi imparato crudam quis ingerat Eucharistiam, quid mirum, quòd ea tali plus obsit, quàm profit?

Pro

Pro mensura prævix habitatis infundi à cælo solent opes divinarum gratiarum. Quò ferventiùs quis se præparaverit, eò plura majoraque referet dona. Sicuti præcedens animi comparatio est necessaria conditio ad obtinendum felicem meditationis successum; ita hìc quoque ex fervore præmissæ præparationis præfagire licebit fructum secururæ litationis.

Quàm triste igitur est videre ministros DEI viventis, qui ratione statùs ad sublimissimam perfectionem tendere tenenter, (nam cum his præcipuè nunc mihi res est) hos, inquam, quàm triste est videre, ex ipso negotiorum tumultu, à studiis, colloctione, conventiculis, manuali labore, à nugis & vanis occupationibus: imò non rarò ex ipsis stragulis adhuc fumantes, animo dissipato, corde arido, sensibus incompositis, sine ulla pietatis stilla in Sancta Sanctorum tumultuarios irrumperere, & eodem vix non halitu à rebus profanis, sine interposita mentis collectione, ad illa myste-

ria pertractanda proſilire, ad quæ circumſtantes Angeli, rei majeſtate ſtupefacti, cernui contremiſcunt.

An non probrum eſt, (coelum & terram hîc iudices volo) an non probrum eſt, ipſi etiam orco deteſtandum, majori cura puellas ſe parare ad faltum, quàm ſacerdotem ad ſacrum? accuratiori diligentia hunc ipſum myſtam ſe comparare ad argumentandum, quàm ad ſacrificandum? ad Magnatis alloquium, quàm ad ſacrificium? ad prandium amici, quàm ad cœnam Agni?

Quid ergo mirum, quòd, licèt vel unica ſynaxis ſacra ſufficiat, ut quis in magnum ſubitò ſanctum evadat; quòd nihilominus nos, quamvis jam toties divina dape reſecti fuerimus, tamen à ſolida virtute tam ingenti adhuc intervallo diſtemus: quòd DEO paſti, Chriſto pleni, ipſa ſanctitate ſaginati, tamen terreni, animales, & ſordidi peccatores ſimus? nempe tepida, oſcitans, deproperata, nimiumque brevis,

vis, vel nulla præparatio hujus mali fons est & origo.

Hoc ergo tam magnum optati fructus obstaculum ut è medio tollatur, nobis præviè colligendis quartam horæ partem fidei constantia, & nunquam violanda lege impendamus. Ah! non satisfaceremus obligationi nostræ, (ait Thomas à Kempis) etiamsi per integrum annum nos præpararemus, ac nihil aliud in mente haberemus; & nobis difficile accidat, huic negotio hoc temporis pugillum dicare? Quis tantum animi frigus non horreat!

2. Ad moram temporis quod attinet, ipsi *sacrificationi* consecrandam, semihoram eidem tribuendam esse declarat piorum usus, suisque imperat Parens Ignatius. Et certè hoc temporis spatium exigere summo jure videtur tum operationis majestas, tum operantis dignitas.

Nam ô sacerdos! instrumentum es, & vicarius Christi tanquam im-

molatoris præcipui: amplissima legatione ad DEUM pro Ecclesia fungeris: conciliatorem agis inter Numen offensum, & rebelle genus humanum. En! quem manibus tenes, universi Monarcha, Dominus tuus, & Judex est: functio, quam obis, omnium possibilium sanctissima, gravissima est: cœlorum Throni & Dominationes, qui præsentibus circumstant, motus omnes censorio obtutu observant. Et interim tu profano languore, mimicis moribus, indecoris gestibus, inter continuas (ut vocant) rubricarum violationes formidandum hoc sacrificium ita deproperas, ac si lictores tergori, latrones capiti jamjam proximi imminerent.

O Superi! procumbunt Principatus, pavent Potestates, adorant Cherubini, deficiunt præ rei admiratione Seraphini. Et eodem tempore Sacrorum minister, inter illos medius, veredaria celeritate, sine ullo pietatis indicio ita actiones præcipitat, orationes deblaterat, tremendaque hæc mysteria tractat,

stat, ac si solum fictile præ manibus haberet Numen. Quis tam probrosam templis execrationem non detestetur!

Quid enim? an non pudor est, eadem linguæ volubilitate sacratum mystam recitare epistolas Pauli in ara, qua puer Ciceronis declamitat in schola? eadem incitatione & verborum syncope eundem perlegere Evangelii paginas, qua alii bajulas rerum novarum pagellas? eadem sermonis agilitate ab eodem decurri symbolum summis fidei dogmatibus plenum, qua narratur commentum inanibus fabulis fartum?

Profectò si quis illatam rustico injuriam eodem modo deprecaretur, quo talis enunciat *Kyrie eleison*, indignaretur is potius, quàm miseretur. Si quis ab homine beneficium eadem labiorum velocitate, & quasi vocis protervia peteret, qua is Orationem Dominicam præcipitat, certò repulsam ferret.

R § Ad

Ad illud cœleste trisagion: *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, indicto cœlis silentio, illi quatuor & viginti Seniores, detrahtis vertice coronis, coram sedente in throno in genua procidunt, phialis aureis suum adorationis thymiama adolentes. Et interim hæc eadem verba litans ad aram mysta, adeò festinanter conglobando accelerat, ac si Trinitatis sanctitatem Atheistis exhibendam propinare veller.

Vox sacerdotis, altari adstantis, Psalmographo teste deberet esse *vox virtutis*, (o) latentem corde religionem prodentis, eamque in assistentes medio fervore propagantis. Verùm prò dolor! non rarò est proditor interni teporis, quem pariter contagioso exemplo circumstantibus afflat: est index dominantis intus juvenilis pruritûs præ aliis citiùs absolvendi; ajo: juvenilis pruritûs! quid enim? an non puerile id & prætextatum quid est, puerorum instar sacrificando ludere par impar, & mutuò quasi certare, quis palmam alte-

(o) Psal. 67. v. 34.

alterutri in deproperanda liturgia præripere queat? idque agere presbyteros Altissimi, adjutores Christi, populi patres: & quidem cœlesti curia inspectante; eoque ipso tempore id agere, quo Ecclesiæ apud DEUM in re summi momenti legatorum munere funguntur. Enimvero vel solis his vocibus tantus inest horror, ut rem fidei lumine perlustranti, artus stupore, animum dolore compleri, necessum sit.

At dices: mundani homines ejusmodi lentulos averfantur, eorum sacra refugiunt, *devotulos, ceri-perdas, scrupulosos* vocitant. Dandum aliquid etiam mundo est; itaque serviendum pietati propriæ, ne offendiculo sit alienæ. Verbô: singulares ne simus, quâ itur, eamus: sequamur communem, qui jam invaluit, morem.

Vah! devovendum mille diris respectum humanum, qui sacrilega temeritate in ipsa etiam Sancta Sanctorum, ipsas in aras impius irrepere non
ver-

veretur. Ita enim si res se habet, ergo imprudenter egit S. Ignatius, suis rem divinam facturis, semihoram præscribendo. ergo insigniter desipiunt tot excellentes Prælati, hujus regulæ observationem urgendo. ergo aperte errant tot alii virtute & scientia præstantes viri, ad altare semihoram explendo.

Sed quid dicent homines, inquis, ad podagrosam ejusmodi, elumbem, & testudineam sacrficationem? At quid dicet DEUS, ajo ego, ad cursoriam ejusmodi, histrionicam, præcipitemque litationem? Quid Christus olim in judicio sentiet de tot vocibus præcipitatis, actionibus indecoris, gestibus mimicis: de tot irreverentiis, evagationibus, immodestiis, tamque petulanti rubricarum neglectione?

Tuam hîc fidem appello, quisquis tam immaniter ineptis; edic, an non stultitia sit, velle displicere Numini, ut placeas homini? an non insania sit, flammam lustralis rogi per illam ipsam
functio-

functionem augere, qua illæ extingui debuissent? manducare sibi, & bibere iudicium divinum, ut evites humanum? Vah! ipsa rei impudentia bilem movet, & silentium imperat.

Quid? quod ipsi etiam sectatores mundi veredarios ejusmodi sacrificulos, irreligiosos cursores, sacricolas mimos, & venaticos mystas potiùs vilipendant, teporis arguant, & impietatis condemnent, utpote qui sua scurrili festinatione hæreticis scandalo, catholicis offendiculo, Ecclesiæ probro sunt.

Itaque cùm sacrificando fiamus *spectaculum DEO, Angelis, & hominibus*, (p) firmum concipiamus propositum huic tam sanctæ operationi semihoram accuratè impendendi, & observandas in ea rubricas certis per annum temporibus iteratò relegendi; ne fors eæ culpanda oblivione ex animo deleantur.

3. Post

(p) 1. Cor. 4. v. 9.

3. Post receptum cordis hospitio Christum, *gratiarum actioni* minimùm horæ quadrantem tribuendum esse suadet urbanitas, ratio, fides. Et certè si subditus divertenti ad se regi tergum obverteret, & relicto hospite regio, mox iterum se ad consuetas occupationes conferret, profectò digna supplicio rusticitas foret. Quàm rusticum ergo ac inurbanum erit, coeli terræque Monarcham mentis nostræ penetralia ingressum, subitò solum destituere, & abrupta religione, mox iterum à sacris ad profana fugitivo impetu avolare?

Adest intra te ò homo! magnus ille è coelo Medicus, animi tui vulnera curaturus: adest ipsa Patris æterni Sapiencia, ignorantiaæ tuæ tenebras fugatura: adest cum suis omnibus thesauris infinita Bonitas, suis te donis ditatura; & tu faciem avertis, opem respuis, solem fugis, neglecto fonte cisternas fodis, deserto Creatore post res creatas curris. Illud moræ spatium, quo cœlestis Sponsus intra te abdi-

abditus moratur, est tempus acceptabile, dies vitæ, hora salutis, momentum gratiæ; hujus boni doni ne particula te prætereat, hortatur Spiritus Sanctus. (q) Hæc credis, & tamen compendiaro cultu contentus, Judam imitaris, qui, cum accepisset buccellam, exiit continuo. (r)

O prodiga æternorum anima! en! dum tectum triticea nube recipis DEUM, veniunt tibi omnia bona pariter cum illo: (s) Ejus deliciae sunt esse cum filiis hominum: (t) suas tibi merces Divinus Trapezita palam exponit, teque ad nundinandum largus invitat illis Isajæ verbis: venite, emite absque argento, & absque ulla commutatione vinum & lac. (u) Et tu hæc omnia fastidians, esuris ollas Ægypti, sitis poculum Babylonis, colligis paleas luti: tantique Mæcenatis tædio capta, quasi haberet amaritudinem conversatio illius, (x) ex ejus te complexibus extricare fugi-

(q) Eccli. 14. v. 14. (r) Joan. 13. v. 39.
 (s) Sap. 7. v. 11. (t) Prov. 8. v. 31. (u)
 Ma. 55. v. 1. (x) Sap. 8. v. 16.

fugitiva laboras. Edic, an non barbara hæc, infana ac infidelis ingratitude sit?

At non habeo tempus, ais, diu post sumptam Angelorum dapem mihi vacandi: alia me ocys avocant negotia. At verò negotium animæ est etiam negotium, & quidem omnium maximum, ac unicè necessarium: tempus sacram synaxin proximè subsequens, huic tractando est omnium opportunissimum. Et quanam tandem est illa adeò urgens occupatio, propter quam vel ipse convivator Christus sit relinquendus, & cui procuratio beatæ æternitatis sit postponenda? producantur in apricum illa negotiola: conferantur hæc cum salutis curâ; & patebit, nos vitro gemmas, aurum arenæ, nugis serâ posthabere.

Sed demus, variis te officiis obrutum, eorundem mole vehementer premi; tamen inficias haud ibis, ut iis te rite expedias, opus tibi esse & *consilio & auxilio.* Et en! utrumque faci-

facilis offert latens intra te *magni consilii Angelus*, (y) & *fortis DEUS*; (z) modò illa cum eo communicare ne graveris. Consulendo æternam Sapientiam, edoceberis *modum*: invocando infinitam Potentiam, obtinebis *vires* injunctis muneribus bene fungendi.

An non ergo dementia est, cum Saule, relicta Arca, ad Pythonissam confugere, (aa) & spreto exercituum Domino, *ponere carnem brachium suum?* (bb) Quid ergo mirum, quod etiam nos cum Josue à Gabaonitis decipiamur? nempe *os Domini non interrogamus*; (cc) hinc ab hostibus toties vincimur; hinc nostri conatus sperato eventu plerumque frustrantur.

Examina proin, quomodo circa hæcenus dicta te habeas? dispice, an non Israëlitarum more etiam *tua anima nauseet super cibo isto levissimo?* (dd)

Pars II.

S

Deter-

-
- (y) Eccla. in missa de Octava Nat. Domini.
 (z) Isa. 9. v. 6. (aa) 1. Paral. 10. v. 13.
 (bb) Jerem. 17. v. 5. (cc) Jos. 9. v. 14.
 (dd) Num. 21. v. 5.

Determina temporis moram, agendis deinceps gratiis impendendam: designa affectus tunc eliciendos: cura, ut semper ad manus tibi sit libellus aliquis ejusmodi virtutum actibus dives, qui arido tibi subsidio esse queat.

Crede, dole, spera, grates age; dilige, adora, vulnera pande animæ, donaque sancta pete. Amoris æstu abreptus, cum Sulamitide exclama: *inveni, quem diligit anima mea: tenui eum, nec dimittam.* (ee) Cogita, quod ille, quem cordis hospitio excepisti, rex tuus, & DEUS sit, sponsus & medicus, pater & frater sit; & non deerunt, quæ ei animus pandat sensa.

Id si feceris, verissimum esse experieris illud Chryostomi effatum, dicens: *dum in hac vita sumus, ut terra nobis cælum sit, facit hoc mysterium.* (ff) Hæc, quam præparationi, sacrificatio- ni, & gratiarum actioni tribui cupimus, triplex mora temporis erit præ-
vium

(ee) Cant. 3. v. 4. (ff) Hom. 24, in 1. Corinth.

vium pignus beatæ æternitatis. Secus: quò pietas nostra fuerit brevior, eò carcer lustralis erit diuturnior.

IV. Quarta denique, ac præcipua IV.
 conditio, ut piè, optatoque cum fru- ^{Singularis}
 ctu cœlesti hoc pane vescamur, est ^{puritas}
 singularis animæ puritas, ejusque se- ^{anima &c}
 junctio à cunctis rebus creatis. Illa
 dicit immunitatem ab omni etiam ve-
 niali labe: hæc vacuitatem ab omni
 sinistra, minúsque pura affectione.

Inprimis ergo libera mens fit oportet ab omni prava, quæ in præsens rebellet, cordis motione: præsertim ab omnibus inimicitiis & alienationibus: ab omni vindictæ, & odii æstu: à cunctis malevolentia, ambitionis & invidia motibus: à quibusvis demum periculosa amicitia aut amoris profani nexibus.

2. Præterea immunis ea quoque fit ab omni propensa in vitium inclinatione, præcipuè ab omni sensibus blandiente affectu, atque à minús

ordinata commodorum & honorum appetentia.

3. Denique exempta illa sit, necesse est, ab omni nimia ad rem quamcunque creatam etiam piam adhesionem. Hos enim munditiæ gradus in nobis exigere, denotat tum nitor *nuptialis illius vestis*, (gg) quam in convivio divini hujus epuli Evangelium deponit: tum exemplum Christi, ante cenam ipsos etiam Discipulorum pedes abluentis, per quos minores naves designari, Bernardus autumat, (hh) qui pulveris instar animæ plantis adherere solent.

Et certè si in illis pueris, quos Nabuchodonosor rex *de cibis suis nutritur* jussit, *nulla macula esse* debuit: (ii) si panes propositionis *super mensam purissimam* reponere: (kk) si manna in arca aurea asservare tam sollicitè oportuit; quid mirum, quòd teste
Diony-

(gg) Matth. 22, v. 11. (hh) Serm. de
cena Domini. (ii) Dan. 1, v. 4. (kk) Exod.
25, v. 24.

Dionysio Arcopagita summæ puritatis amator DEUS etiam à nobis saltem tunc expetat *extremam munditiam*, quando illum sumimus, *qui pascitur inter lilia*, imò qui ipse *flos campi* est, & *lilium convallium*? (ll)

Accedit, quòd, licèt veniales nævinoxiæque affectiones augmentum gratiæ non excludant, tamen ex sententia S. Thomæ, (mm) objecto obice, abundantes illos copiososque donorum fructus impediunt, quem aliàs hujus Sacramenti efficax vis in mundioribus animis operari consuevit.

Insuper hæ animi fordes & vitiosi affectus obstant præcipuo fini, quem Christus per Eucharistiam intendit, scilicet intimæ nostrî cum eo conjunctioni. Propterea enim teste Chrysostomo *semetipsum nobis immiscuit*, & *corpus suum in nos contemperavit*, ut *unum cum eo simus*. (nn) Nec aliud (S. Leonis verba sunt) *agit participatio*

S 3

corpo-

(ll) Cant. 2. v. 1. & 16. (mm) 3. p. q. 79. a. 8. (nn) Hom. 62. ad pop. Antioch.

corporis & sanguinis Dominici, quàm ut
 in id, quod sumimus, transeamus. (oo)
 Et hinc idem Servator Augustino di-
 xit: *cibus sum grandium: non tu me
 mutabis in te sicut cibum carnis tuae;
 sed tu mutaberis in me.* (pp) Unde
 patet ultimum hujus mysterii finem
 nostram hanc in JESUM transmuta-
 tionem, seu (ut loquitur Synodus Flo-
 rentina) *adunationem hominis ad Chri-
 stum esse, utpote cui homo per hoc Sacra-
 mentum incorporatur.* (qq)

Jam verò principali hoc fructu per
 recensita superiùs obstacula omnino
 frustramur. Nam, quamdiu inter Nu-
 men & animam ejusmodi affectio in-
 termedia viguerit, tamdiu *non adhare-
 bunt sibi, sicut ferrum misceri non potest
 testa.* (rr) Quàm parum ac Ismaël
 cum Isaac, Sara cum Agar, Dagon
 cum Arca combinari poterant, æquè
 parum alliis Ægypti cum cœlesti hoc
 manna conveniet. *DEUS enim noster
 DEUS*

(oo) Serm. de Sacr. Altar. Sacram. (pp)
 Lib. 10. conf. cap. 19. (qq) In decreto pro
 Armenis, (rr) Dan. 2. v. 43.

DEUS zelotes est, DEUS æmulator est, (ss) non ferens rivalem. Solus vult in cordis throno regnare: solus in aramentis adorari: divisum respuit imperium: æmulum non patitur idolum; nisi mundum ipsi habitaculum, & à profanis affectibus vacuum præparaveris, mansionem apud te minimè faciet, sed gratiis orbem te etiam ipse relinquet.

Quid? quod leves ejusmodi noxæ, malæque appetitiones sint execrabiles maculæ omni carcinomate ac livido ulcere foediore, quæ cœlesti Sponso enormem nauseam & horrificum nostrî fastidium creant, nosque intimam cum eo conjunctionem penitus desperare jubent.

Itaque tui interiora ingressus, sine palpo inquire, an illud Sacri Codicis vaticinium: *mutaberis in virum alium,* (tt) *in virum perfectum;* (uu) an, inquam, illud post tot sacras synaxes

S 4

in

(ss) Exod. 20. v. 5. & cap. 34. v. 14. (tt)
1. Reg. 10. v. 6. (uu) Eph. 4. v. 13.

in te habuerit locum? an dicere cum Paulo possis: *vivo autem jam non ego, vivit verò in me Christus?* (xx) vel num potius in te vivat mundus, rebellet caro, & vetustus Adam idem semper in te corroboratis moribus vigeat?

Vide, an secundum Apostoli monitum, *exspoliando te veterem hominem cum actibus suis,* (yy) *indueris Dominum Jesum Christum?* (zz) vel num potius illa exprobratio Aggæi prophetæ tibi aptari queat: *comedistis, & non estis saturati: bibistis, & non estis inebriati?* (aaa) ita quidem, ut etiam DEUS-Homo tibi illud Psalmi objectare possit: *quæ utilitas in sanguine meo?* (bbb) cum talis denuo recesseris, qualis ad angelicum hoc epulum accessisti, nempe æquè superbus ac avarus: æquè iracundus aut adverforum impatiens: æquè commodorum studiosus & voluptatum cupidus; nihilo factus

(xx) Gal. 2. v. 20.

(yy) Colofs. 3. v. 9.

(zz) Eph. 4. v. 24.

(aaa) Agg. 1. v. 6.

(bbb) Psal. 29. v. 10.

factus melior, & utinam non peior :
totus cereus ad vitium, non nisi ad
bonum cautes.

Aut age, & enumera defectus, quos
ope hujus Sacramenti emendasti, aut
virtutes, quas per illud menti hacte-
nus insevisti. Heu! time, ne etiam in
te cadat illa maledictio Davidis : *fiat
mensa eorum coram ipsis in laqueum,*
(ccc) quo capiantur, & pereant. Quid
enim? an non miserrima fors tua fo-
ret, si stygius auceps hac ipsa cœli
esca pro illicio uteretur, quo te sua
in retia pertrahat?

Ne ergo *hic panis vite* (ddd) tibi
sit *stimulus mortis*, (eee) sequentia ob-
serva. 1. Si piaculo quodam veniali,
præsertim crudiori, ac solito majori
contaminatum te deprehenderit, prius
pœnitentiæ lavacro in tribunali sacro,
ac perfectiori doloris actu conscientiam
emacula. Nam (ut docet Aquinas)
*actualis refectio spiritualis dulcedinis per
peccata venialia impeditur*, (fff)

S 5

2. Si

(ccc) Psal. 68. v. 23. (ddd) Joan. 6. v. 35.
(eee) 1. Cor. 15. v. 56. (fff) 3. P. q. 79. a. 8.

2. Si verò recalcitrans quædam motio aut perversa inclinatio internam quietem tumultuando perturbet, per elicitas virtutes contrarias edomare easdem satage. *non enim est in commotione Dominus.* (ggg) Turbas horret pacis DEUS. (hhh)

3. Si autem animus cuidam rei creatæ arctiori quodam vinculi genere adstrictus hæreat, tunc Abrahami robur indutus, impera, ut hunc tuum Isaac Divino Hospiti gladio spiritûs amor sacerdos immolet. Id si feceris, etiam tu cum eodem Patriarcha multiplici benedictione repleberis. Hac attentione mentis, fervore cordis, mora temporis, & puritate animæ cœlesti mensæ constanter accubuisse, omnium efficacissimum acquirendæ virtutis solidæ subsidium est.

(ggg) 3. Reg. 19. v. 11. (hhh) Rom. 16. v. 2.

CAP. V.